

ZAKON O ŠTRAJKU ZAPOSLENIH U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

("Sl. glasnik BiH", br. 41/2016)

GLAVA I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

(Predmet i cilj Zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuju se pravo zaposlenih na štrajk u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: zaposleni), postupak, uslovi i način organizovanja štrajka, prava i obaveze zaposlenih i poslodavca za vrijeme štrajka.
- (2) Cilj ovog zakona je uređenje međusobnih prava i obaveza zaposlenih i poslodavca u vezi sa štrajkom.

Član 2

(Definicija štrajka)

- (1) Štrajkom, u smislu ovog zakona, smatra se organizovani prekid rada zaposlenih radi ostvarivanja i zaštite njihovih ekonomskih i socijalnih interesa i prava iz radnog odnosa i na osnovu rada.
- (2) Štrajk upozorenja može se organizovati kao privremeni prekid rada, koji predstavlja upozorenje poslodavcu na loše stanje ekonomskih i socijalnih interesa zaposlenih.
- (3) Štrajk solidarnosti može se organizovati kao podrška sindikata zaposlenih kod jednog poslodavca štrajku zaposlenih kod drugog poslodavca.

Član 3

(Značenje pojedinih izraza)

- (1) Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:
 - a) institucije Bosne i Hercegovine su institucije koje su osnovane Ustavom Bosne i Hercegovine, zakonom ili drugim propisom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: institucije BiH);
 - b) poslodavac - institucija BiH;
 - c) zaposlenik - fizičko lice zaposleno kod poslodavca u skladu sa važećim propisima o radu;
 - d) štrajkački odbor - ovlašćeni predstavnici sindikata koji u ime sindikata vrše pregovore, organizuju i vode štrajk;
 - e) organizator štrajka - označava sindikat propisan Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (2) Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

GLAVA II - PRINCIPI

Član 4

(Dobrovoljnost)

- (1) Zaposleni slobodno i dobrovoljno odlučuju o svom učešću u štrajku organizovanom u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Zaposleni ne može biti spriječen niti prisiljen da učestvuje u štrajku.

Član 5

(Izuzetak od prava na štrajk)

Pravo na štrajk zaposlenih u određenim institucijama BiH može biti ograničeno samo na osnovu posebnog zakona.

Član 6

(Zabrana sprečavanja rada zaposlenih koji ne učestvuju u štrajku)

Zabranjeno je ometanje i sprečavanje zaposlenog koji ne učestvuje u štrajku da radi, kao i ometanje i sprečavanje zaposlenog da pristupi radnom mjestu kod poslodavca.

Član 7

(Zaštita zaposlenog zbog učešća u štrajku)

Zaposleni, koji učestvuje u štrajku organizovanom u skladu sa ovim zakonom, ne može biti stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na druge zaposlene zbog organizovanja ili učešća u štrajku, ne vrši povredu službene ili radne dužnosti niti može biti pozvan na odgovornost zbog svoga učešća u štrajku.

Član 8

(Nenanošenje štete imovini poslodavca)

Štrajk se organizuje na način kojim se ne nanosi šteta imovini poslodavca.

GLAVA III - RJEŠAVANJE SPORA

Član 9

(Rješavanje spora)

Nakon najave štrajka u skladu sa odredbama ovog zakona, organizator štrajka i poslodavac treba da pokušaju sporazumno riješiti spor.

Član 10

(Mirno rješavanje spora)

(1) Ukoliko u neposrednim pregovorima, u skladu sa odredbama člana 9. ovog zakona, nije riješen nastali spor, zaposleni i poslodavac obavezno povjeravaju rješavanje spora posebnom vijeću za mirno rješavanje nastalog spora.

(2) Vijeće za mirno rješavanje spora imenuju štrajkački odbor, sa jedne strane, i poslodavac, sa druge strane, za svaki pojedinačni spor zaposlenih i poslodavca i ima jednak broj predstavnika poslodavca i predstavnika zaposlenih.

(3) Vijeće za mirno rješavanje spora dužno je da u roku od sedam dana od dana imenovanja stranama u sporu dostavi prijedlog za rješenje spora ili konstatuje da mirno rješavanje spora nije uspjelo.

(4) Strane u sporu dužne su da se u roku od tri dana od dana dostavljanja izjasne o tome da li prihvataju ili ne prihvataju prijedlog vijeća za mirno rješavanje spora.

(5) Ako strane u sporu prihvate prijedlog vijeća za mirno rješavanje spora iz stava (4) ovog člana, on postaje obavezujući i za zaposlene i za poslodavce.

GLAVA IV - ORGANIZOVANJE ŠTRAJKA

Član 11

(Mjesto organizovanja štrajka)

Štrajk se može organizovati prekidom rada na radnom mjestu i okupljanjem zaposlenih u prostorijama ili ispred sjedišta poslodavca.

Član 12

(Štrajk upozorenja i štrajk solidarnosti)

(1) Štrajk upozorenja i štrajk solidarnosti podrazumijevaju jednokratni prekid rada na radnom mjestu u trajanju do dva sata tokom radnog vremena.

(2) Štrajk upozorenja i štrajk solidarnosti moraju se najaviti pisanim putem najkasnije 48 časova prije održavanja, u čijem prilogu organizator štrajka dostavlja odluku o početku štrajka upozorenja ili štrajka solidarnosti.

Član 13

(Najava štrajka)

- (1) Organizator štrajka pisanim putem najavljuje štrajk poslodavcu putem štrajkačkog odbora.
- (2) Akt o najavi štrajka iz stava (1) ovog člana sadrži obrazloženo sporno pitanje.
- (3) Ako nakon isteka roka od 15 dana od dana kada je sporno pitanje upućeno poslodavcu ne dođe do rješavanja spornog pitanja, štrajkački odbor dostavlja poslodavcu obavještenje o početku štrajka i odluku o stupanju u štrajk, najkasnije 48 časova unaprijed.

Član 14

(Odluka o stupanju u štrajk)

- (1) Odluka o stupanju u štrajk sadrži:
 - a) naziv organizatora štrajka;
 - b) dokaz o registraciji organizatora štrajka;
 - c) sporna pitanja zbog kojih se organizuje štrajk i razloge stupanja u štrajk, sa obrazloženjem;
 - d) zahtjeve učesnika u štrajku;
 - e) vrijeme početka štrajka;
 - f) mjesto održavanja štrajka;
 - g) imena i prezimena članova štrajkačkog odbora.
- (2) Odluku iz stava (1) ovog člana potpisuju članovi štrajkačkog odbora.

Član 15

(Minimum procesa rada)

- (1) Minimum procesa rada utvrđuje se aktom koji donosi Savjet ministara Bosne i Hercegovine u formi odluke, na osnovu prethodno dostavljenog prijedloga poslodavca na koji je pribavljena saglasnost sindikata, radi zaštite javnog interesa, opšteg interesa građana, opšte bezbjednosti, bezbjednosti lica i imovine, vodeći posebno računa da se moraju obezbijediti nesmetani uslovi života, rada i kretanja lica, robe i usluga.
- (2) Zaposleni ne mogu početi štrajk prije utvrđivanja minimuma procesa rada.
- (3) Poslodavac može rasporediti zaposlene na odgovarajuća radna mjesta kako bi se obezbijedio minimum procesa rada za vrijeme trajanja štrajka, ako do početka štrajka ne dođe do rješavanja spora mirnim putem.
- (4) Poslodavac ne može odrediti članove štrajkačkog odbora da rade u smislu stava (1) ovog člana bez saglasnosti štrajkačkog odbora.
- (5) Za vrijeme trajanja štrajka poslodavac i organizator štrajka dužni su da sarađuju radi obezbjeđenja minimuma procesa rada.

Član 16

(Odgovornost organizatora štrajka za bezbjednost)

- (1) Zaposleni koji stupaju u štrajk odlukom štrajkačkog odbora osnivaju posebno tijelo između zaposlenih koje je dužno da za vrijeme trajanja štrajka pruži bezbjednost na mjestima održavanja štrajka, i to pred ulazom i u krugu poslovnih prostorija poslodavca.
- (2) Odluka o formiranju posebnog tijela iz stava (1) ovog člana dostavlja se učesnicima u štrajku i poslodavcu u roku u kojem se dostavlja pisana odluka o stupanju u štrajk, kao njen sastavni dio ili kao poseban akt za vrijeme trajanja štrajka.
- (3) Odluka iz stava (2) ovog člana mora biti obrazložena i sadržavati broj i imena zaposlenih - članova posebnog tijela za bezbjednost.

- (4) Posebno tijelo iz stava (1) ovog člana ne može:
- a) primjenjivati fizičku prinudu;
 - b) postavljati fizičke prepreke ili blokade prilaza poslu zaposlenima koji žele da rade;
 - c) prijetiti ili vrijeđati zaposlene i poslodavca, i
 - d) sprečavati poslodavca u obavljanju djelatnosti.

Član 17 **(Prestanak štrajka)**

- (1) Štrajk prestaje odustajanjem organizatora štrajka od štrajka, neposrednim sporazumom strana u sporu, odlukom vijeća za mirno rješavanje spora iz člana 10. ovog zakona ili odlukom suda.
- (2) Za svaki novi štrajk organizatori štrajka su dužni da donesu novu odluku o štrajku.

GLAVA V - PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH I POSLODAVCA

Član 18 **(Zaštita prava zaposlenih)**

- (1) Organizovanje štrajka, odnosno učešće u štrajku koji je organizovan u skladu sa odredbama ovog zakona ne predstavlja povredu obaveza iz radnog odnosa niti može biti osnova za utvrđivanje disciplinske ili materijalne odgovornosti.
- (2) Za vrijeme štrajka zaposleni ostvaruju prava na osnovu rada, osim prava na platu i naknade na osnovu prisustva na poslu, u skladu sa propisima kojima se uređuje navedena oblast.
- (3) Zaposleni koji za vrijeme štrajka rade, kao i zaposleni koji rade kako bi se ispunili zahtjevi minimuma procesa rada, ostvaruju sva prava na osnovu rada, prema važećim propisima.
- (4) Organizatori štrajka, odnosno učesnici u štrajku koji nije organizovan u skladu sa ovim zakonom, ne uživaju zaštitu iz ovog člana.

Član 19 **(Obaveze organizatora štrajka i učesnika u štrajku)**

- (1) Organizator štrajka i zaposleni koji učestvuju u štrajku dužni su da štrajk organizuju i vode na način kojim se ne ugrožava bezbjednost lica, imovine i zdravlje ljudi, onemogućava nanošenje štete, kako bi se po okončanju štrajka omogućio nesmetan nastavak rada.
- (2) Organizator štrajka i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne mogu sprečavati poslodavca da koristi sredstva kojima obavlja zakonom propisane djelatnosti.
- (3) Organizator štrajka i zaposleni koji učestvuju u štrajku ne mogu da sprečavaju zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade.

Član 20 **(Odgovornost zaposlenih)**

- (1) Zaposleni je odgovoran za težu povredu službene ili radne dužnosti:
- a) ako organizuje ili učestvuje u štrajku kojim se ugrožava bezbjednost ljudi i imovine ili zdravlje ljudi, nanosi šteta i onemogućava nastavak rada po okončanju štrajka (član 19. stav (1));
 - b) ako sprečava poslodavca da koristi i raspolaže sredstvima kojima obavlja djelatnost (član 19. stav (2));
 - c) ako sprečava zaposlene koji ne učestvuju u štrajku da rade (član 19. stav (3));
 - d) ako odbije da radi u smislu člana 15. ovog zakona;
 - e) ako sprečava zaposlenog da učestvuje u štrajku na način da ga zastraši prijetnjom, mobingom, ponižava ili na drugi neprimjeren način onemogućava da štrajkuje.
- (2) Zaposleni iz stava (1) ovog člana mogu se suspendovati do okončanja disciplinskog postupka u skladu sa odredbama člana 63. stav (1) Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05, 48/05, 60/10 i 32/13).

Član 21

(Obaveze poslodavca)

(1) Tokom štrajka organizovanog pod uslovima utvrđenim ovim zakonom poslodavac ne može da zaposli lica koja bi zamijenila učesnike u štrajku, osim ako je ugroženo izvršavanje međunarodnih obaveza i obezbjeđenje minimuma procesa rada.

(2) Poslodavcu nije dozvoljeno sprečavanje zaposlenih da organizuju i učestvuju u štrajku organizovanom u skladu sa ovim zakonom, kao i da upotrebljavaju mjere prinude radi okončanja štrajka, te da na osnovu neučestvovanja u štrajku predvidi povoljniju zaradu ili druge povoljnije uslove rada za zaposlene koji ne učestvuju u štrajku.

GLAVA VI - NADZOR NAD PRIMJENOM ZAKONA

Član 22

(Inspeksijski nadzor)

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Upravni inspektorat Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine.

Član 23

(Sudska zaštita)

(1) Poslodavac može podnijeti tužbu za utvrđivanje zakonitosti štrajka pred Sudom Bosne i Hercegovine, ako smatra da štrajk nije organizovan u skladu sa ovim zakonom.

(2) Postupak pokrenut po tužbi iz stava (1) ovog člana smatra se hitnim postupkom.

GLAVA VII - KAZNE NE ODREDBE

Član 24

(Kazne za poslodavca)

Novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.000,00 KM kazniće se odgovorno lice kod poslodavca ako ne postupa u skladu sa odredbama ovog zakona, podzakonskim aktom ili onemogućujući upravnom inspektoratu vršenje nadzora, u skladu sa propisima kojima se reguliše prekršajna odgovornost.

Član 25

(Kazne za organizatora štrajka)

Novčanom kaznom u iznosu od 250,00 KM do 1.000,00 KM kazniće se organizator štrajka koji organizuje štrajk suprotno odredbama ovog zakona, podzakonskim aktom ili onemogućujući upravnom inspektoratu vršenje nadzora.

GLAVA VIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26

(Akt o minimumu procesa rada)

Akt kojim se određuje minimum procesa rada iz člana 15. ovog zakona donosi Savjet ministara Bosne i Hercegovine u formi odluke, na osnovu prethodno dostavljenog prijedloga poslodavca, na koji je pribavljena saglasnost sindikata, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 27

(Prestanak važenja propisa)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o štrajku ("Službeni list SFRJ", broj 23/91) i ("Službeni list RBiH", broj 2/92).

Član 28

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".